

La política agrària a la C.E.E.

per TOMÀS CASTELLS MANENT

*Encara que a hores d'ara ja s'ha divulgat el que és la C.E.E.,
pot ser interessant recordar, des de la nostra perspectiva,
alguns conceptes i dades fonamentals. Ens poden ajudar
a tenir un criteri per saber on som i adaptar-nos-hi. D'aquest exercici
se'n podria dir: "Veure l'agricultura comunitària des del Berguedà".*

Després dels mesos transcorreguts des de la incorporació del nostre país a la CEE, aquest fet continua ocupant una atenció preferent en molts nivells. Cada dia els mitjans de comunicació es fan ressò de les discussions en el si de les institucions europees. Es veuen també, dia a dia, les repercussions a casa nostra.

El principal centre d'atenció és precisament la Política Agrària Comunitària (PAC). Això és degut a la seva transcendència i al difícil equilibri de l'agricultura com a peça bàsica de la industrialitzada societat europea, gairebé postindustrial.

Però, per l'habitant d'una determinada comarca, pel pagès d'una concreta explotació agrària, queden encara moltes preguntes per respondre i moltes expectatives generades per la nova situació.

Pot haver-hi una sensació de petitesse i també la que alguns centres de decisió s'han allunyat, però bona part de la resposta ha de venir de l'adaptació de cadascú al nou marc de joc.

La història

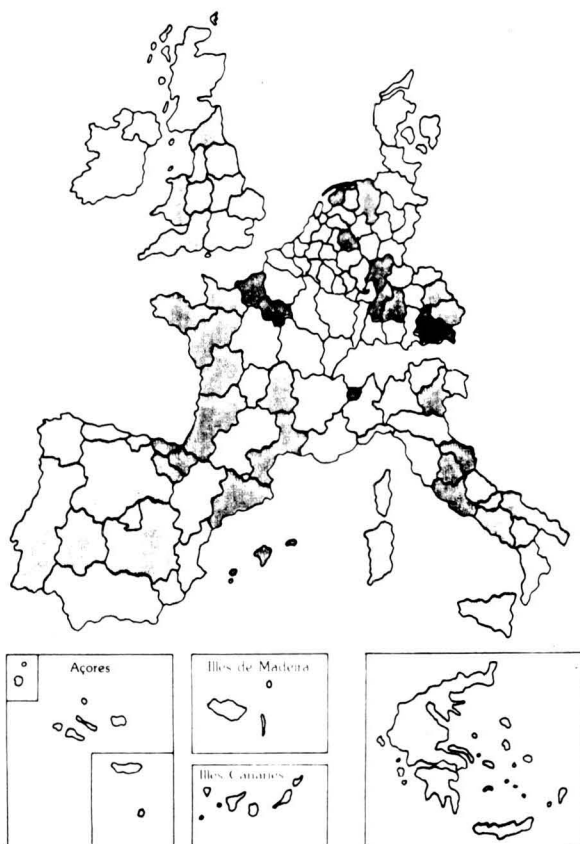
Sempre s'ha dit que la idea de la unitat europea no és nova. La història i la geografia han configurat moltes arrels comunes.

La idea més moderna s'inicia després de la Segona Guerra Mundial. Sorgeix la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer (CECA), amb el Tractat de París l'any 1941. La Comunitat Econòmica

Europea (CEE) i la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica (EURATOM) es creen amb el Tractat de Roma l'any 1957. En conjunt se'n diuen Comunitats Europees o Mercat Comú.

Els països de la C.E.E. són: Luxemburg, Bèlgica, França, Itàlia, República Federal Alemanya, Holanda, Grècia, Gran Bretanya, Irlanda, Dinamarca, Espanya i Portugal.

Les xifres	CEE	CATALUNYA	BERGUEDÀ
Superfície total (km ²)	2.256.000	31.900	1.182
Habitants (milers)	320.000	6.000	42
Densitat (habitants/Km ²)	142	188	36
Població activa agrària	8%	6%	11%
Superfície agrícola útil per explotació (ha)	12	10'8	9
Superfície agrícola útil (1.000 ha)	132.000	1.300	14'6
Explotacions agràries (milers)	9.800	120	1'6



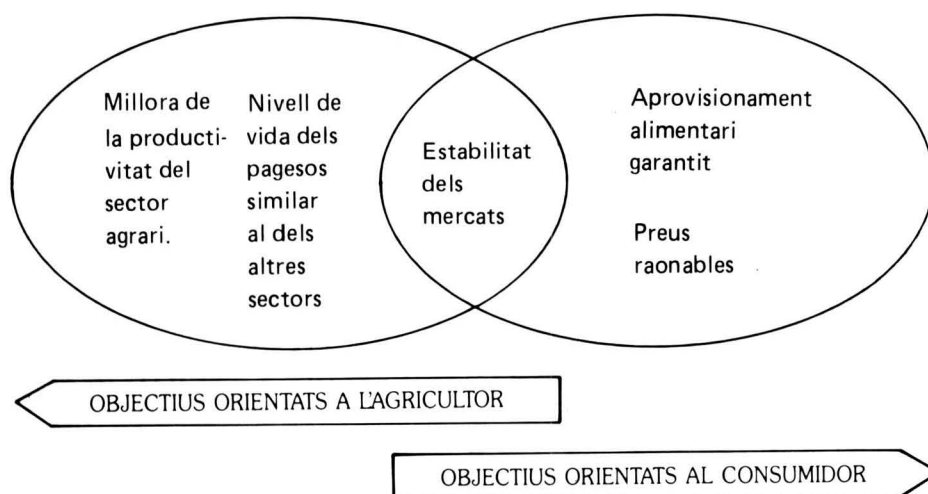
Mapa dels països pertanyents al Mercat Comú.

Els objectius

Llegint els tractats s'aprecia un fi últim d'integració política i uns fins més immediats d'integració progressiva dels mercats i de les economies dels Estats membres.

Centrant-se en la PAC, l'objectiu explicat d'una manera simplista seria: donar menjar bo i econòmic a tots els ciutadans de la Comunitat, a la vegada que es garanteix als pagesos un nivell de vida alt.

El següent gràfic pretén explicar-ho:



Això s'aconsegueix a través de política de preus i mercats, política de millora d'estructures agràries i política social. També hi ha un lligam amb la política de conservació de la natura i de protecció del medi ambient i política regional per

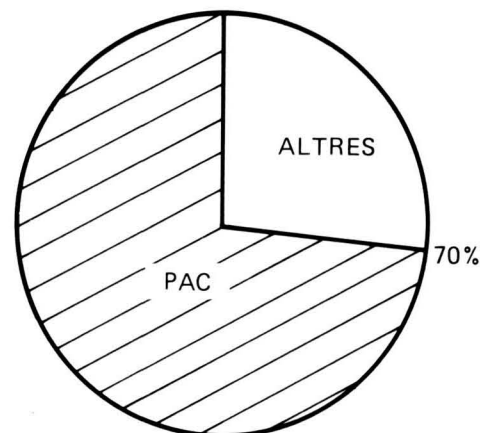
igualar les condicions de vida de totes les regions.

Es vol, igualment, que hi hagi un assentament de la població rural a les zones desfavorides i de muntanya.

Aquests objectius són ambiciosos i

l'enfocament de la PAC s'està revisant i qüestionant contínuament.

Una de les causes d'aquest qüestionament és el que un 70% del pressupost comunitari va destinat a finançar la PAC:



PRESSUPOST COMUNITARI

Actualment, per reduir el dèficit del pressupost comunitari s'intenten reformar els mecanismes, donant menys importància a la política de sosteniment de preus.

Els principis bàsics de la PAC es defineixen d'aquesta manera:

- Unitat de mercats. Tots els productes han de circular lliurement entre tots els països membres. Però, en el cas de l'adhesió del nostre país hi ha un període transitori de set anys per la majoria dels productes i de deu anys per algun d'ells.
- Preferència comunitària. Defensa la producció pròpia de les importacions de fora de la Comunitat.
- Solidaritat financera i corresponsabilitat. Tots els membres de la Comunitat financien el Fons Europeu d'Orientació i Garantia Agrícola (FEOGA) que és el que sosté la PAC.

A més, els productors de cada sector participen al finançament dels seus productes quan hi ha excedents, com és el cas de la llet.

Els mecanismes de la PAC. Les organitzacions comunes de mercat.

La majoria dels principals productes estan regulats pel que s'anomena l'Organització Comuna de Mercat (OCM).

Els productes regulats de més interès pel Berguedà són: cereals, lleguminoses, llavors oleaginoses, llet i derivats làctics,

carns de vacuï, de porcí i d'oví.

En general, pels cereals, llet, carn de boví i oví les OCM garanteixen als productors un preu mínim en el mercat interior (preu d'intervenció). La Comunitat compra a aquest preu quan els preus de mercat baixen a un nivell determinat, per sota del preu considerat com a desitjable (preu indicatiu). Aquests estocs es poden vendre quan puja el preu o s'exporten a tercers països.

En el cas de la OCM de la carn de porquí el mecanisme no és tant automàtic i es donen ajudes per l'emmagatzament. En els llegums, la intervenció es limita a mesures de protecció contra l'exterior.

La política socio-estructural

Se li dóna més importància cada dia.

Pretén millorar l'estructura de les explotacions agràries i de les organitzacions (Cooperatives, APAS, etc.), perquè siguin competitives. Poden explicar-se mesures per capacitar tècnicament i empresarial als pagesos o bé ajuts econòmics per modernitzar les estructures.

Les principals línies són les següents:

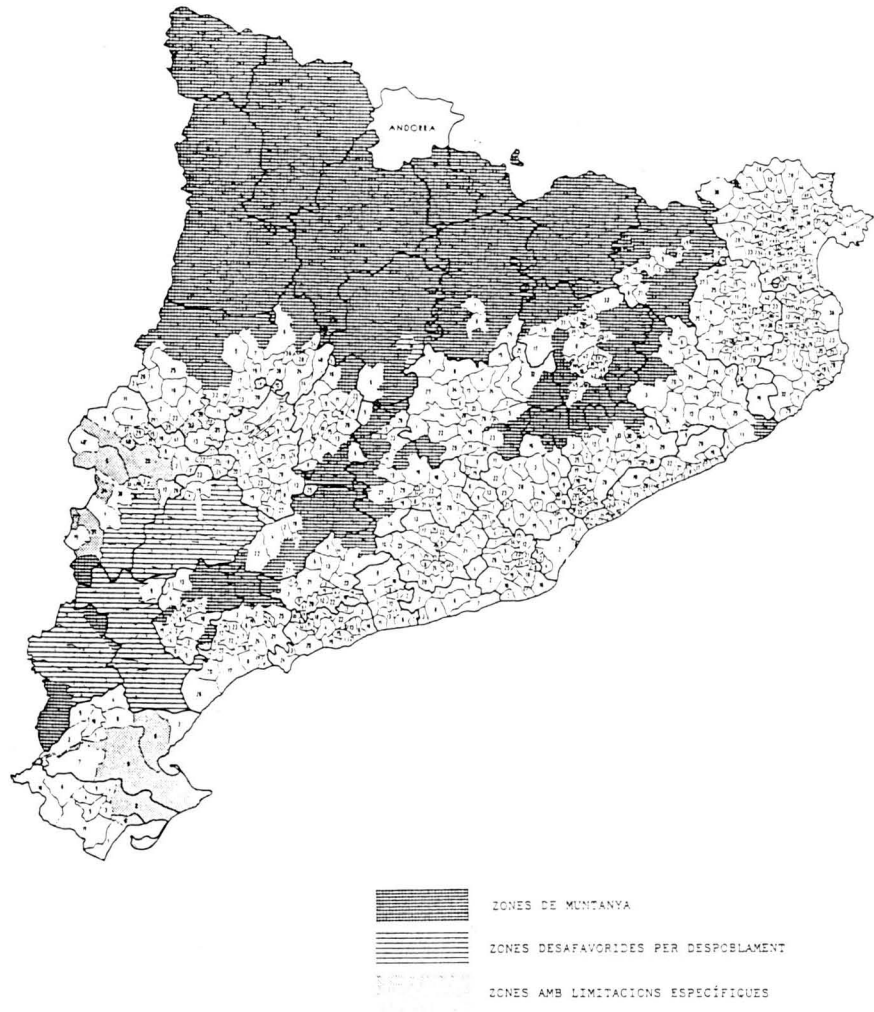
- Ajuts per inversions a les empreses agràries.
- Ajuts per la primera instal·lació d'agricultors joves.
- Ajuts per la introducció de l'ús de la comptabilitat a les explotacions.
- Ajuts per agrupacions agràries per la prestació de serveis de substitució.
- Ajuts per la posta en marxa de les Agrupacions de Gestió d'Explotacions.
- Ajuts complementaris per zones de muntanya i desfavorides, així com per zones d'interès ecològic o de paisatge.
- Subvencions per millora d'explotacions forestals.
- Qualificació professional dels pagesos.

Les zones de muntanya

El Berguedà està inclòs pràcticament en la seva totalitat en la zona beneficiada per la Indemnització Compensatòria de Muntanya (ICM), quantitat que reben els agricultors pel sol fet d'exercir l'activitat agrària a aquesta zona.

Les poques poblacions que quedaven excloses en la qualificació Europea, però incloses en la Llei de Muntanya de Catalunya (Avià, Gironella, Casserres, Santa Maria de Merlès) també rebran aquest any la compensació a càrrec de la Generalitat.

DIR CEE 268/75



Distribució de les zones de muntanya, desfavorides i amb limitacions específiques a Catalunya.

Els diferents sectors al Berguedà

Cereals

El Berguedà, com tot Catalunya, s'ha de considerar en el seu conjunt més com a zona consumidora que com a zona productora, però hi ha considerables explotacions per les quals els cereals són una font d'ingressos substancial.

Els preus actualment, al nostre país, són inferiors als de la Comunitat i està previst que es vagin aproximant durant el període transitori de set anys. Cal tenir en compte, però, que la CEE és excedentària en aquest producte i està començant a aplicar una política restrictiva de preus. També als productors de cereals s'ha d'aplicar una «Taxa de corresponsabilitat», encara que no afecta als petits productors.

Un fet destacable és que els rendiments nostres són inferiors als de la CEE. S'ha de considerar també la crei-

xent exigència en qualitat i grau d'humitat per admetre el blat i l'ordi en els preus d'intervenció, fent aquests períodes d'intervenció cada dia més curts.

Això vol dir que s'haurà de continuar introduint varietats millors, s'hauran de reduir els costos de producció i racionalitzar les tècniques. Serà convenient també concentrar l'oferta, creant Agrupacions de Productors per a poder gaudir dels mecanismes d'intervenció.

El blat de moro, contràriament als altres cereals, és deficitari. D'aquí les polèmiques negociacions de la CEE amb els Estats Units, a causa de les quals s'ha obert un contingent d'importació de blat de moro americà.

S'hauran de potenciar les lleguminoses, pinso i altres conreus com alternativa als cereals.

Sector lleter

És decisiu a moltes explotacions del Berguedà, per les quals és la seva font



La comercialització de formatges i derivats làctics serà important pel Berguedà.

principal d'ingressos i objecte de fortes inversions.

També és un dels sectors polèmics. No fa molt hem vist passejar vaques "protestant" pels carrers de Barcelona i les mesures que es van prenent són objecte de fortes controvèrsies.

Tot ve del fet que la CEE és excendentària en llet i l'eliminació dels excedents origina costos importants que preocupen a tot Europa.

En aquest context, ha ingressat el nostre país que, paradoxalment, és deficitari en llet, però ha d'assumir la situació comunitària restrictiva i la seva normativa conflictiva dins d'aquest sector.

Per contrarestar l'excés de producció s'apliquen limitacions a les entregues de llet, les famoses "quotes" que té assignades cada ramader. Aquestes limitacions suposen disminució de vendes i la impossibilitat de créixer.

Per altre costat s'han donat primes per abandó definitiu de la producció lletera als ramaders que deixin de produir voluntàriament.

Els preus no s'incrementaran. A més, les exigències en contingut de greix i proteïna i en condicions higièniques i sanitàries són més estrictes a la CEE que al nostre país.

Aquí també cal incidir en la reducció de costos i en la millora tecnològica. Aquest camí l'han fet un percentatge d'explotacions de la comarca, però és de témer que d'altres hagin quedat despenjades definitivament. Igualment, la concentració de l'oferta serà cada dia més important, així com comercialitzar llet pasteuritzada, formatges i altres derivats.

Carn de boví

Encara que els preus institucionals són més alts a la CEE, aquesta també és ex-

cedentària en carn i cal veure el futur dels preus amb reserves. El període transitori és el clàssic de 7 anys.

La producció pròpia de carn de vedell presenta una sèrie de característiques que ocasionen problemes comercials: l'oferta està completament dispersa i atomitzada en petites explotacions i per contra està concentrada en unes determinades estacions de l'any. El bestiar és també poc homogeni i no competitiu davant d'una oferta més organitzada als altres països.

El tipus de carn (vermella i blanca) que es consumeix a Europa és diferent del que es produeix fonamentalment aquí (carn rosada). Caldrà estudiar la competència entre els diferents tipus.

Igualment s'haurà d'estudiar la possibilitat de substituir els pinsos amb aliments alternatius més econòmics.

Carn de porquí

En aquesta carn els mecanismes són diferents. S'adapten els preus comunitaris des del moment de l'adhesió a la CEE. Durant els quatre primers anys hi ha la possibilitat d'aplicar mesures restrictives als intercanvis. Els preus d'intercanvi no són d'aplicació tan immediata com a d'altres productes.

L'existència de la pesta porquina africana ha estat un inconvenient per l'intercanvi des del nostre país a la resta de la CEE, encara que a Catalunya el procés de radicació de la pesta ha estat favorable.

Al Berguedà, aquesta producció és molt important i influent en la renda de les explotacions, malgrat el grau d'integració existent.

Caldrà seguir en la millora de la qualitat dels canals i la classificació de les car-

casses, així com en la tipificació dels productes, acreditant marques i denominacions genèriques de qualitat comarcals.

També en aquest sector hi ha hagut polèmica en els intercanvis de garrins i carn de la CEE cap a les nostres comarques i en les fluctuacions continuades en les cotitzacions.

Resum

Es podrien analitzar tots els sectors, però aquest article no pretén ser un estudi tècnic especialitzat, sinó divulgatiu per donar a conèixer uns conceptes generals. Aquests sectors que s'han comentat com a més significatius a la comarca ens condueixen a una sèrie de consideracions.

L'entrada a la CEE ha suposat un canvi important en el marc de joc en què es movien els agricultors de tot el país i, per tant, els del Berguedà.

Aquest canvi suposa un repte no gens fàcil, ja que s'ha entrat a competir amb gent preparada i organitzada de fa més temps. Durant els últims anys, i actualment, molts pagesos s'han anat adaptant amb esforç a la nova situació que ja s'estava anunciant, però també n'hi haurà que els serà molt difícil de seguir.

El que sí és cert és que la Política Agrària Comunitària no és un assumpte només dels pagesos. Ho hem vist al principi de l'article, al repassar els seus objectius. És un tema important pels productors i pels consumidors, i el resultat en la resolució del repte en mans dels pagesos ens afecta a tots.

BIBLIOGRAFIA

- La Política Agrícola de la Comunidad Europea*. Documentación Europea. Comunidades Europeas. Comisión. Luxemburg, 1983.
- THIÓ, C.; *La agricultura española ante la integración a la CEE*. Barcelona, 1986.
- BES, E.; *Les Comunitats Europees*. Full d'informació del Servei d'Extensió Agrària. Reus, 1985.
- ABEJON, M. i altres; *La Europa de los doce*. Barcelona, 1986.
- Unió de Pagesos. Revista *La Terra*. Diversos números, anys 1986 i 1987.
- Joves Agricultors* (revista), exemplars 1986.
- IACSI; *Reflexions sobre les conseqüències de la adhesió d'Europa a la CEE*. 1987.
- Tractat d'Adhesió Espanya CEE. Extracte B.O.E. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. *Butlletí d'Estadística i Informació Agrària*. Generalitat de Catalunya, 1987.

Tomàs Castells Manent, agrònom.